

Autoriteit Consument & Markt
T.a.v. mevr. mr. P.C.M. Bijlenga
Postbus 16326
2500 BH DEN HAAG

Netbeheer Nederland
Anna van Buerenplein 43
2595 DA Den Haag

Postbus 90608
2509 LP Den Haag
070 205 50 00
secretariaat@netbeheernederland.nl
netbeheernederland.nl

Kenmerk
BR-2024-2049
Datum
2 februari 2024

Behandeld door
[REDACTED]
E-mail
[REDACTED]@netbeheernederland.nl

Doorkiesnummer
070 [REDACTED]

Onderwerp
Informatieverzoek ACM/UIT/610762 m.b.t. codevoorstel congestiebedverplichtingen

Geachte mevrouw Bijlenga,

Op 16 december 2023 heeft Netbeheer Nederland een informatieverzoek (kenmerk: ACM/UIT/610762) van de ACM ontvangen met vragen om extra toelichting bij het codewijzigingsvoorstel verplichting aanbidding congestiemanagementdiensten.

In de bijlage bij deze brief treft u onze antwoorden op de gestelde vragen aan. Mocht u naar aanleiding van deze reactie nadere vragen hebben, dan kunt u zich wenden tot de heer [REDACTED] van ons bureau (gegevens zie briefhoofd).

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

[REDACTED]

Kenmerk
BR-2024-2049

Datum
2 februari 2024

Beantwoording vragen

Artikel 9.1 Netcode: algemene bepalingen

Artikel 9.1, vierde lid:

1. *De uitzondering op de aanwijsplicht CSP in geval van een CBC-product wordt niet al in artikel 9.1 genoemd, maar artikel 9.1b, tiende lid. Geef aan of de netbeheerders bereid zouden zijn om de aanwijsplicht op één plek te verduidelijken, namelijk wel verplicht voor biedingen redispatch en niet voor een CBC.*

De huidige opbouw van de verplichting is als volgt: de hoofdregel wordt gegeven in art. 9.1 lid 4. In beginsel is iedereen die valt onder de verplichting daarmee verplicht om een CSP aan te wijzen. Er geldt echter een uitzondering op deze hoofdregel, die wordt gegeven in artikel 9.1b lid 10: wanneer er enkel een verplichting geldt voor het aanbieden van capaciteitsbeperkingsproducten, kan een eventuele overeenkomst die daarop volgt, het capaciteitsbeperkingscontract (CBC), overeen worden gekomen zonder dat daarbij een CSP betrokken is. Daarmee hoeft er ook niet te worden voldaan aan de verplichting om een CSP aan te wijzen, conform artikel 9.1 lid 4. Mocht dezelfde aangeslotene bij het invoeren van de verplichting (of het eventueel aanpassen daarvan) alsnog onder de verplichting tot het aanbieden van redispatchproducten komen te vallen, is de aangeslotene alsnog verplicht om een CSP aan te wijzen.

Voor wat betreft de vraag van ACM of de verplichting en daarop geldende uitzondering zou kunnen worden verduidelijkt en of de netbeheerders hiertoe bereid zouden zijn is het antwoord dat de netbeheerders van mening zijn dat de huidige constructie (hoofdregel in 9.1 lid 4 – uitzondering in 9.1b lid 10) het meest wenselijk is. Wel kunnen de netbeheerders zich voorstellen dat de voorgestelde bewoordingen in artikel 9.1b lid 10 nog zouden kunnen worden aangepast, om te verduidelijken dat er expliciet een uitzondering geldt voor de verplichting tot het aanwijzen van een CSP, als de verplichting alleen ziet op het verplicht aanbieden van capaciteitsbeperkingsproducten. In het voorstel is de formulering:

“In afwijking van artikel 9.1, vierde lid, kan de netbeheerder biedingen overeenkomstig bijlage 12 voor capaciteitsbeperking accepteren zonder tussenkomst van een door de aangeslotene aangewezen CSP”

Deze zou kunnen worden verduidelijkt naar:

“In afwijking van artikel 9.1, vierde lid, hoeft een aangeslotene geen CSP aan te wijzen wanneer deze uitsluitend verplicht is om een bijdrage overeenkomstig bijlage 12 voor capaciteitsbeperking te leveren”

Artikel 9.1, vierde en vijfde lid en artikel 9.1b, negende lid:

2. *De netbeheerder dient, op basis van huidige codetekst artikel 9.1, vijfde lid, de deelnameplicht tenminste één maand van tevoren bekendmaken. Aangeslotenen dienen op basis van artikel 9.1, vierde lid, indien sprake is van een congestiegebied, binnen drie maanden ná de aankondiging*

Kenmerk
BR-2024-2049

Datum
2 februari 2024

van de inzet van de deelnameplicht hun vermogen te pre-kwalificeren. Bestaande aangeslotenen dienen binnen drie maanden vanaf de aankondiging van een congestiegebied een CSP aan te wijzen (artikel 9.1b, negende lid). In de toelichting op pagina 4 van het codevoorstel, ene laatste alinea, wordt gesproken over een maand om een CSP aan te wijzen na notificatie van de deelnameverplichting. Licht toe hoe bovenstaande perioden zich tot elkaar verhouden.

Er is beoogd om een periode van drie maanden te hanteren voor aanwijzing van een CSP en prekwalficatie ná notificatie van de deelnameverplichting. De toelichting op pagina 4, een-na-laatste alinea is per abuis niet aangepast nadat er naderhand in het GEN is afgesproken om een periode van drie maanden te hanteren in plaats van de aanvankelijk voorgestelde één maand. Overigens stellen de netbeheerders expliciet niet voor om de aankondiging van het congestiegebied te hanteren als ingangsmoment waarop de termijn voor de verplichte aanwijzing voor de CSP gaat lopen, maar de aankondiging van de verplichting.

Het uitgangspunt dat de netbeheerders voor de termijnen van de verplichting willen hanteren is dat er tenminste één maand voordat de verplichting gaat gelden wordt gecommuniceerd door de netbeheerders richting de aangeslotenen over de verplichting. Dat is een bestaande verplichting die reeds volgt uit het besluit van 25 mei 2022 en die we door middel van dit voorstel niet ter discussie willen stellen. Nadat de verplichting ingaat, hebben aangeslotenen vervolgens dan nog eens twee maanden de tijd om zowel hun CSP aan te wijzen als hun prekwalficatie te regelen. In totaal hebben aangeslotenen dus drie maanden vanaf het moment waarop de netbeheerder voor het eerst communiceert over de verplichting om hun CSP aan te wijzen en hun prekwalficatie te regelen. Uit gesprekken tussen netbeheerders en de representatieve organisaties is gebleken dat dit een realistische termijn is voor zowel aangeslotenen als de netbeheerder.

3. *In artikel 9.1, vijfde lid, staat dat de netbeheerders de biedplicht bekendmaken door middel van publicatie op de in artikel 9.8 bedoelde website.*
- a. *Geef aan op welke website deze informatie bekend zal worden gemaakt.*

De publicatie zal - conform de huidige werkwijze van netbeheerders voor congestiemanagementberichtgeving - primair op de eigen website van de betrokken netbeheerder(s) gebeuren. Daarnaast verwachten netbeheerders ook via de website van Partners In Energie (PIE; <https://www.partnersinenergie.nl/>) de nodige informatie te zullen gaan ontsluiten. De netbeheerders zijn momenteel aan het kijken hoe de informatievoorziening vanuit alle netbeheerders zoveel mogelijk kan worden geharmoniseerd. In het kader van deze inspanningen verwachten de netbeheerders ook de van toepassing zijnde deelnameverplichtingen in de verschillende congestiegebieden zo geharmoniseerd mogelijk inzichtelijk te maken. Uitgangspunt is dat het voor aangeslotenen zo transparant en duidelijk mogelijk is aan welke verplichting ze moeten voldoen (en hoe ze dit moeten doen).

- b. *Licht toe hoe de netbeheerders er voor gaan zorgen dat alle aangeslotenen (en hun CSP's) op elk moment proactief geïnformeerd zijn over de op dat moment geldende deelnameverplichting per congestiegebied en de op dat moment geldende ondergrens voor deelnameplicht.*

Op dezelfde wijze als de wijze waarop klanten worden geïnformeerd over congestiemanagement; per brief of e-mail zullen klanten worden geïnformeerd over de geldende grenzen. Tenminste iedereen die

Kenmerk
BR-2024-2049

Datum
2 februari 2024

een aanbod zou moeten doen wordt daarover geïnformeerd, waarbij ook de geldende specificaties worden gecommuniceerd. Waar nodig werken de betrokken netbeheerders samen om te zorgen dat aangeslotenen goed geïnformeerd zijn over de geldende verplichting(en) en dat ook de geldende verplichtingen en de uitvoering daarvoor door de betrokken netbeheerders zo goed mogelijk op elkaar zijn afgestemd. De netbeheerders verplichten zichzelf ook nadrukkelijk tot deze samenwerking (artikel 9.1b lid 7). Daarnaast kunnen de geldende grenzen en verdere specificaties ook te allen tijde worden geraadpleegd op de website van de netbeheerder. Voorts zijn de netbeheerders voor de implementatie van de verplichting in gesprek hoe er zoveel mogelijk met een enkel aanspreekpunt kan worden gewerkt. In beginsel is de netbeheerder die de verplichting instelt, verplicht aangeslotenen te informeren en de opvolging van de verplichting te organiseren, maar in de uitvoering wordt ook gekeken hoe de communicatie/het klantcontact ook zoveel mogelijk kan worden opgepakt door de netbeheerder waarmee de aangeslotene de ATO heeft.

Artikel 9.1b Netcode: grens van de verplichting in congestiegebieden

Artikel 9.1b, eerste lid:

- 4. In het artikel 9.1b, eerste lid, staat dat de “netbeheerder kan voorschrijven of de te leveren bijdrage aan congestiemanagement een bieding voor redispatch en/of aanbod voor CBC is”. Klopt het dat hiermee de netbeheerder bedoeld wordt waarmee de aangeslotene een aansluit- en transportovereenkomst heeft?*

Nee, hiermee wordt de netbeheerder die de verplichting instelt bedoeld.

- 5. In artikel 9.1b, eerste lid, staat dat de netbeheerder mag aangeven of redispatch, een CBC, of beide moet worden geboden. Licht toe wat de voor- en nadelen zouden zijn als de aangeslotene in plaats daarvan zelf mag zou mogen kiezen welk product hij wil aanbieden aan de netbeheerder.*

Het nadeel hiervan zou zijn dat de aangeslotene moeilijk kan inschatten aan welke producten en tegen welke voorwaarden de netbeheerder behoefte heeft om zo effectief en efficiënt mogelijk congestiemanagement te kunnen bedrijven. Het risico om bij de verplichting een volledige keuzevrijheid te houden voor aangeslotenen om te kiezen welke producten ze aanbieden, leidt tot minder beschikbare middelen voor de uitvoering van congestiemanagement. Middelen die de netbeheerder wel nodig denkt te hebben voor de uitvoering van congestiemanagement. Daarbij is het natuurlijk al zo dat de verplichting pas wordt ingesteld wanneer er in de fase van vrije biedingen onvoldoende aanbod is gekomen. In deze fase staat het partijen uiteraard vrij om zelf te kiezen welke producten ze wel/niet aanbieden. Bij de verplichting verdwijnt deze vrijheid wat de netbeheerders betreft. Uiteraard beperken netbeheerders zich in het verplichten van het aanbieden van producten tot producten die volgens de inschatting van de netbeheerder ook redelijkerwijs beschikbaar zijn of beschikbaar gemaakt kunnen worden door aangeslotenen. In stellen van de grenzen en specificaties wordt hierbij dan ook zoveel mogelijk rekening gehouden.

Kenmerk
BR-2024-2049

Datum
2 februari 2024

Artikel 9,1b, vierde lid

6. *In artikel 9.1b, vierde lid, staat dat de netbeheerders de grens voor de deelnameplicht “zo hoog mogelijk” leggen.*
- a. *Geef aan welke criteria de netbeheerders zullen hanteren voor het bepalen van de hoogte van de grens voor de deelnameverplichting?*

Netbeheerders zullen bij het bepalen van de hoogte van de grens voor deelnameverplichting in beginsel uitgaan van de benodigde totale hoeveelheid congestiemanagementregelvermogen in een congestiegebied en het vermogen dat op basis daarvan geboden zou moeten worden om voldoende concurrerende biedingen (marktliquiditeit) te verkrijgen om een zo groot mogelijke biedladder te verkrijgen, waarbij rekening wordt gehouden met:

- Het vermogen dat de netbeheerder binnen het gebied beschikbaar acht binnen de gestelde grens voor het gecontracteerd transportvermogen (het volledige gecontracteerd transportvermogen zal niet altijd beschikbaar zijn – ook afhankelijk van het type installatie of het gaat om een verbruiks- of productie-installatie). Met andere woorden, de verwachting van de hoeveelheid regelbaar vermogen dat beschikbaar is ten opzichte van het gecontracteerd transportvermogen en de totale behoefte aan regelbaar vermogen.
- Het aantal aangeslotenen binnen een congestiegebied dat binnen de te stellen grenzen zou vallen;
- Tot welke grens het redelijk is om aangeslotenen te verplichten tot het doen van een aanbod, waarbij bij deze afweging onderscheid gemaakt wordt tussen capaciteitsbeperkingsproducten en redispatchproducten en wederom de totale behoefte aan regelbaar vermogen en de totale hoeveel regelbaar vermogen dat beschikbaar wordt geacht bij aangeslotenen. Met andere woorden als er meer dan voldoende vermogen beschikbaar wordt geacht bij een voldoende aantal aangeslotenen met een relatief hoog gecontracteerd transportvermogen, ligt het niet voor de hand dat netbeheerders hierbij (direct) alle aangeslotenen zullen verplichten om congestiemanagementdiensten aan te bieden;
- De complexiteit voor de aangeslotene om een aanbod te kunnen doen (hoeveel tijd en moeite kost het de aangeslotene om een aanbod te doen dat kan worden nagekomen) ten opzichte van de mogelijke baten van de netbeheerder;
- De werklast voor de netbeheerder. Hoe meer aangeslotenen worden verplicht, hoe groter het aantal validatie-acties en mogelijke opvolging (bijvoorbeeld sanctionering wanneer er niet aan de verplichting wordt voldaan). Deze werklast moet in verhouding staan tot wat de verplichting naar verwachting zal opleveren.

Voorts willen de netbeheerders nog opmerken dat de ingestelde grenzen na verloop van tijd kunnen worden bijgesteld. Het uitgangspunt is dat de netbeheerders de initiële grenzen zo hoog mogelijk vaststellen, waarbij dus rekening wordt gehouden met bovenstaande overwegingen.

- b. *Door de ondergrens van de biedplicht hoger te leggen dan 1 MW zal er mogelijk minder (snel) regelbaar vermogen worden ontsloten bij kleinere partijen, omdat een deel dan op basis van vrijwilligheid is. Hoe verhoudt zich dit tot de wens van netbeheerders om méér regelbaar vermogen te ontsluiten dan tot op heden is gebeurd tijdens de congestie-onderzoeken?*

Bij het vaststellen van de grens zullen de netbeheerders op basis van de criteria genoemd bij het antwoord op vraag 6b een afweging maken, om de ‘kosten en baten’ van de verplichting goed in balans

Kenmerk
BR-2024-2049

Datum
2 februari 2024

te brengen. In aanvulling daarop zijn de netbeheerders van mening dat een té lage grens naar verwachting tot veel onrust onder aangeslotenen leiden en tot veel extra (werk)last leiden. Er zal dus voor de verplichting worden gekeken naar het gewenste effect. Uiteraard kunnen partijen boven de 1 MW hoe dan ook vrijwillig meedoen; wanneer ze dit niet doen is er een kennelijke barrière. De verplichting verplicht hen over deze barrière heen te stappen. De netbeheerders zullen niet schromen om de grens op 1 MW te stellen wanneer dit wat hun betreft noodzakelijk is, gelet op de hierboven genoemde uitgangspunten. De netbeheerders zullen hierbij, indien mogelijk, trachten zoveel mogelijk stapsgewijs naar een lagere grens toe te werken. Hiermee hopen de netbeheerders de verplichting zo efficiënt en doelmatig mogelijk te hanteren.

- c. *We begrijpen dat er voor afname redenen kunnen zijn om een gebied-specifieke afweging te maken, mede afhankelijk ook van het type afnemers in het gebied. Voor producenten lijkt dit echter geen rol te spelen. Geef aan waarom er door de netbeheerders niet voor gekozen is om voor producenten de ondergrens van de biedplicht altijd op 1 MW te leggen.*

Ook voor producenten kan een gebiedsafhankelijke afweging relevant zijn. De beantwoording onder a en b is hierbij ook relevant. Aangeslotenen met relatief kleinere vermogens kunnen soms effectief minder bijdragen aan het oplossen van congestie (met name wanneer congestie is gelegen op hoger gelegen netdelen). Een bijdrage verplichten van dergelijke aangeslotenen zou in dergelijke gevallen weinig zinvol en doelmatig zijn. Het moet daarom mogelijk zijn om in dergelijke situaties een hogere grens te hanteren. Ook hierbij zullen de netbeheerders de onder a gegeven afwegingen hanteren. Uitgangspunt is dat netbeheerders effectieve en proportionele grenzen hanteren.

Pagina 5, toelichting (brief bij codewijzigingsvoorstel):

7. *De netbeheerders geven op pagina 5 aan: “de Netcode schrijft immers voor dat marktpartijen verplicht zijn het volledig beschikbare vermogen aan te bieden”. Geef aan waar in de huidige Netcode dit volgens de netbeheerders staat.*

Dit baseren de netbeheerders op de interpretatie van huidig artikel 9.1 lid 4 van de Netcode. Logischerwijs zou de verplichting zien op het aanbieden van (al) het beschikbare vermogen, anders zou het alleen een vriendelijk verzoek zijn om (n)iets aan te bieden. De netbeheerders wensen dit vooral te verduidelijken en daarbij ook de handhaafbaarheid van de verplichting te vergroten. Aangehaalde passage dient daarom vooral te worden gelezen als dat dit wat de netbeheerders betreft logischerwijs wordt voorgeschreven door de Netcode.

Artikel 9.1b, tiende lid en toelichting pagina 4:

8. *In artikel 9.1b, tiende lid, staat dat de netbeheerder biedingen kan accepteren zonder tussenkomst van een CSP. Op pagina 4 toelichting staat: “de netbeheerder meldt of de verplichting geldt voor CBC, redispatch, of beide” en onderaan pagina 4: “voor aangeslotenen die alleen congestiemanagementdiensten leveren in de vorm van een CBC kan het aanwijzen van een CSP onnodig bezwarend zijn. Daar heeft de netbeheerder de mogelijkheid om specifiek deze doelgroep vrij te stellen van de generieke verplichting om een CSP aan te wijzen.”*
- a) *Geef aan hoe deze twee citaten zich tot elkaar verhouden. Hoe werkt dit in de praktijk?*

Kenmerk
BR-2024-2049

Datum
2 februari 2024

Voor een antwoord op deze vraag verwijzen de netbeheerders graag naar het antwoord op vraag 1: wanneer er voor specifieke aangeslotenen alleen de verplichting geldt tot het leveren van een bijdrage door middel van capaciteitsbeperkingsproducten, hoeven deze aangeslotenen, totdat de grenzen voor de verplichting zouden veranderen (worden verlaagd), geen CSP aan te wijzen.

- b) *Kan de netbeheerder van verschillende aangeslotenen verschillende productvormen verlangen in hetzelfde congestiegebied?*

Nee. De eisen zijn per definitie per congestiegebied. Een congestiegebied wordt bepaald per 'richting' – dus ofwel voor afname of invoeding. Een aangeslotene kan dus een aansluiting hebben in twee congestiegebieden, waarvoor per congestiegebied andere eisen gelden voor de verplichting tot het doen van een aanbod. Deze eisen zijn altijd echter hetzelfde in het betreffende gebied voor alle aangeslotenen.

- c) *Wat doet de netbeheerder met de hier bedoelde 'specifieke' groep van aangeslotenen indien de netbeheerder acht dat er in een netgebied (onder andere) redispatch biedingen nodig zijn? Hebben de hier bedoelde aangeslotenen dan 1) de gelegenheid om in z'n geheel geen congestiemanagementdiensten aan te wijzen, 2) mogen zij (bij wijze van uitzondering) wél uitsluitend CBC aanbieden, of 3) moeten zij dan ook een CSP aanwijzen?*

Optie 3. De netbeheerder schrijft voor wat er moet worden aangeboden. Dat wil zeggen; welke grenzen voor het gecontracteerd transportvermogen er per congestiemanagementdienst gelden. Deze grenzen kunnen worden aangepast indien de behoefte aan diensten verandert. Indien deze behoefte verandert, zullen de netbeheerders de grenzen aanpassen en dit op gebruikelijke wijze communiceren. Aangeslotenen vallen daarbij vervolgens wel of niet binnen de gestelde grenzen en daarbij behorende verplichtingen. Wanneer aangeslotenen dan nog steeds enkel binnen de verplichte grenzen voor het aanbieden van capaciteitsbeperkingsproducten vallen (en daarmee dus niet verplicht zijn om ook redispatch producten aan te bieden) zullen zij zijn vrijgesteld van de verplichting om een CSP aan te wijzen. Wanneer aangeslotenen die eerder geen redispatchproducten hoefden aan te bieden dit nu wel zouden moeten doen, zijn zij verplicht (alsnog) een CSP aan te wijzen.

- d) *Geef aan of er naast de genoemde reden op pagina 4 (onnodig bezwarend) nog andere redenen kunnen zijn op basis waarvan de netbeheerder biedingen zonder tussenkomst van een CSP kan accepteren.*

Nee.

- e) *Ten aanzien van de redenen onder vraag 8d. Kunnen de netbeheerders hier in artikel 9.1b, tiende lid, een algemeen geldende reden van maken? Zo ja, hoe zou dat artikellid dan luiden?*

Niet van toepassing.

Artikel 9.1c: welke aangeslotenen moeten welk vermogen aanbieden

Artikel 9.1c, tweede lid:

Kenmerk
BR-2024-2049

Datum
2 februari 2024

9. *Op basis van artikel 9.1.c, tweede lid, stellen de gezamenlijke netbeheerders een leidraad op. Wat zijn volgende de netbeheerders de voor- en nadelen van het opnemen van het vermogen dat verschillende type aangeslotenen in staat zouden moeten zijn om aan te bieden in i) een door de netbeheerders vast te stellen afzonderlijke leidraad ii) de door de ACM vast te stellen Netcode?*

Uitgangspunt bij het voorstel is dat aangeslotenen al het flexibele vermogen aanbieden dat ze beschikbaar hebben. Dit is kortgezegd ook de juridische verplichting die aangeslotenen hebben. Wat wel/niet beschikbaar is, is daarbij niet altijd uniform vast te stellen. Daarom is het van belang dat er een richtlijn, leidraad beschikbaar is, als uitgangspunt om te bepalen welk vermogen beschikbaar zou zijn. Aangeslotenen kunnen hier gemotiveerd van afwijken.

Ten opzichte van het opnemen in de Netcode, biedt een leidraad zoals voorgesteld meer flexibiliteit, kan sneller worden aangepast en is minder absoluut dan codebepalingen. Dit biedt als voordeel dat een leidraad sneller kan worden aangepast en meer ruimte biedt om van af te wijken als hiervoor goede gronden zijn. Dergelijke goede gronden zouden door aangeslotenen moeten worden aangevoerd. De leidraad is niet 'hard', maar een indicatie die leidend is voor het uiteindelijke aanbod van de aangeslotene en de validatie daarvan door de netbeheerder. Afwijkingen van de leidraad dienen te worden gemotiveerd in het uiteindelijke aanbod door de aangeslotene.

Bij het opnemen van de leidraad in de Netcode zal het lastiger zijn om de verwachtingen van welke flexibiliteit redelijkerwijs beschikbaar is bij aangeslotenen bij te stellen en maakt dit bij de validatie ook lastiger om af te wijken van de leidraad. Immers, de leidraad zou daarmee een absoluut karakter krijgen, op basis waarvan aangeslotenen zouden moeten aanbieden. Indien de leidraad zou worden opgenomen in de Netcode als 'verwachting', dus minder absoluut, zou er een soortgelijke strekking zijn voor de leidraad als wanneer deze géén onderdeel is van de Netcode. Waarbij het nadeel overblijft dat de leidraad minder eenvoudig en snel kan worden aangepast. Netbeheerders willen hierbij benadrukken dat de huidige leidraad in de toekomst zeker verdere aanpassingen vereist; met name voor opslageenheden en verbruiksinstallaties.

Opname van de inhoud van de leidraad in de Netcode suggereert ook dat de netbeheerders kunnen en willen handhaven op de naleving er van. Zoals hierboven is uitgelegd heeft de netbeheerder in veel gevallen niet het inzicht in de mogelijkheden van de aangeslotenen hieromtrent. Dus moet je ook niet suggereren dat hij kan beoordelen of de aangeslotene wel precies dat aan flexibiliteit aanbiedt dat hij zou kunnen en moeten aanbieden. Laat staan dat je door vastlegging in de code exacte naleving en handhaving suggereert.

Concept leidraad

10. *In de concept leidraad staat welk vermogen verschillende typen aangeslotenen redelijkerwijs in staat zouden moeten zijn om aan te bieden voor congestiemanagementdiensten. Op welke wijze houdt de leidraad bij het bepalen van "alle beschikbare flexibiliteit" rekening met beperkingen voor het bieden van congestiediensten door bijvoorbeeld reeds gecontracteerde balancing capaciteit en/of must-run verplichtingen?*

Wanneer flexibiliteit reeds is gecontracteerd is deze (mogelijk) niet meer beschikbaar en valt daarmee buiten de verplichting om aan te bieden. Immers, de verplichting geldt voor alle beschikbare flexibiliteit. In de onderbouwing van het aanbod kan de aangeslotene aangeven welk deel niet beschikbaar is. De

Kenmerk

BR-2024-2049

Datum

2 februari 2024

aangeslotene zal dit moeten doen wanneer er wordt afgeweken van de leidraad.

11. *De leidraad wordt opgesteld door de netbeheerders op basis van afstemming met representatieve organisaties.*

a. *Op welke wijze zijn de rechten van aangeslotenen geborgd om bezwaar te kunnen maken tegen de inhoud van de leidraad of de toepassing daarvan?*

De leidraad is geen codetekst en daarmee geen (bindende) regelgeving. De leidraad geeft een indicatie van wat over en weer redelijkerwijs te verwachten valt qua beschikbare flexibiliteit. Het is daarom voor netbeheerders van belang om de eigen verwachtingen ook te toetsen bij de representatieve organisaties. Hoewel bezwaar niet aan de orde is, kunnen aangeslotenen wanneer zij het niet eens zijn met de toepassing van de leidraad, of de inhoud daarvan, hiertegen ageren door middel van:

- Een gemotiveerde afwijking van de leidraad in het (te doen) aanbod richting de netbeheerder;
- Een klachtenprocedure bij ACM, wanneer een (gemotiveerde) afwijking leidt tot een verschil van inzicht tussen de aangeslotene en de netbeheerder.

b. *Hebben marktpartijen de mogelijkheid om bij de netbeheerder aan te geven dat zij door specifieke omstandigheden niet de gehele flexibiliteit kunnen leveren die op grond van de leidraad zou worden verwacht?*

Ja, bij het aanbod kunnen zij gemotiveerd afwijken van de leidraad. Zie ook pagina 10, toelichting Hoofdstuk 5, tweede alinea.

c. *Welk proces is hiervoor voorzien?*

Het proces van de verplichting en de bieding. Dit betreft een regulier proces.

12. *Indien de ACM de netbeheerders zou verzoeken om artikel 9.1c, tweede lid (opstellen van een leidraad) uit het codewijzigingsvoorstel te halen.*

a. *Geef aan welke onderdelen van de concept leidraad volgens de netbeheerders dan minimaal in de Netcode zouden moeten worden opgenomen om het codevoorstel effectief te maken.*

De netbeheerders achten het zeer onwenselijk en onverstandig om de leidraad over te nemen in de Netcode. Hiervoor verwijzen we naar het antwoord op vraag 9. Wat de netbeheerders betreft wordt de effectiviteit van het voorstel niet vergroot wanneer de leidraad in de Netcode zou worden opgenomen. Integendeel, het zou in plaats van meer duidelijkheid alleen maar meer onduidelijkheid geven; welke status zou de leidraad dan hebben? En hoe moet er met de leidraad worden omgegaan in de beoordeling van de biedingen en waar nodig, sanctionering?

b. *Geef aan welke stappen (incl. tijdsbeslag) er dan nog voor nodig zouden zijn om het voorstel op dit punt aan te passen?*

De netbeheerders verwachten dat de leidraad dan moet worden (her)overwogen met het oog op sanctionering. De eisen uit de leidraad zouden daarmee een absoluut karakter krijgen. De netbeheerders vinden het moeilijk om het tijdsbeslag te kwantificeren voor dergelijke aanpassing, maar

Kenmerk
BR-2024-2049

Datum
2 februari 2024

verwachten wel dat dergelijk tijdsbeslag significant zal zijn.

Artikel 9.1d: Sanctiemogelijkheid

Algemeen

13. *Licht toe waarom de sanctie volgens de netbeheerders noodzakelijk is om de deelnameverplichting effectief te maken*

Zonder de mogelijkheid om te sanctioneren, kunnen aangeslotenen er voor kiezen om 'straffeloos' geen aanbod te doen. Hiermee zal de verplichting aanzienlijk aan effectiviteit inboeten. Tevens zijn er wat de netbeheerders betreft geen redelijke alternatieven om hetzelfde effect van sanctionering te behalen; dergelijke alternatieven zijn ofwel minder effectief (bijvoorbeeld afdwingen van verplichting via gerechtelijke procedures), ofwel disproportioneel (bijvoorbeeld opschorten van de transportdienst).

14. *Pagina 12 (besluitvorming en inwerkingtreding). Geef aan of het klopt dat de gezamenlijke netbeheerders voorstellen om artikel 9.1d 12 maanden na besluit door de ACM in werking te laten treden (en niet, zoals in het voorstel nu staat artikel 9.1c).*

Dit klopt. De gewenste en voorgestelde inwerkingtredingstermijn heeft betrekking op artikel 9.1d en niet 9.1c. Artikel 9.1c wordt abusievelijk genoemd.

15. *Pagina 12 (besluitvorming en inwerkingtreding). Vanwege de benodigde implementatietijd stellen de gezamenlijke netbeheerders voor om de financiële sanctie 12 maanden na publicatie in werking te laten treden.*

a. *Licht toe welke implementatiestappen hiervoor nodig zijn.*

- **Validatie van de aanbidding.** De biedingen die worden gedaan moeten worden gevalideerd en beoordeeld om te constateren dat de bieding 'voldoet' aan de verplichting die wordt gesteld. Hoewel er niet zal worden gesanctioneerd op basis van een inhoudelijke beoordeling van de bieding (enkel of er wel/geen bieding is gedaan), dienen de biedingen en hun conformiteit met de gestelde verplichting en de leidraad (met in achtneming van afwijkingen op basis van niet-beschikbaar vermogen – zie antwoord op vragen 9-11) te worden gecontroleerd.
- **Facturatie.** Om de te kunnen sanctioneren wanneer er geen bieding wordt gedaan wanneer er wel een verplichting hiertoe was, moet een systeem van facturatie worden ingesteld.
- **Processen netbeheerders onderling.** Omdat er bij het hanteren van de verplichting sprake kan zijn van meerdere betrokken netbeheerders. Indien dit het geval is, dienen de netbeheerders onderling goed af te stemmen hoe de verplichting wordt gehanteerd en hoe er om wordt gegaan met facturatie wanneer er niet wordt voldaan aan de verplichting. Met name ook wanneer er gesanctioneerd gaat worden, is deze afstemmen cruciaal. Het is niet wenselijk dat aangeslotenen gesanctioneerd worden zolang de netbeheerders onderling de processen nog onvoldoende hebben ingericht. Dergelijke inrichting vergt de nodige inspanning van netbeheerders, bovenop de huidige inspanningen die reeds worden verricht in het kader van de verplichting die reeds kan worden ingesteld door de netbeheerders.

Kenmerk
BR-2024-2049

Datum
2 februari 2024

- b. *Licht toe hoe deze 12 maanden implementatietijd zich verhoudt tot de noodzaak van de sanctie om de deelnameverplichting effectief te maken.*

Wanneer er nog niet of onvoldoende gesanctioneerd kan worden zal de deelnameverplichting minder effectief zijn. Hoewel netbeheerders van mening zijn dat de deelnameverplichting zo spoedig mogelijk effectiever zou moeten worden, neemt deze wens de benodigde implementatietijd niet weg. Alle betrokkenen zullen tijd nodig hebben om zich bekend te maken met de verplichting (niet alleen de netbeheerders) om deze in hun werkwijze en processen te implementeren. Een duidelijke, realistische en transparante termijn hiervoor lijkt netbeheerders het meest wenselijk.

16. *In de toelichting op pagina 6 staat: “de financiële sanctie is van toepassing op zowel verplicht marktgebaseerde redispatch, als verplicht niet-marktgebaseerde redispatch”. Ten aanzien van de schuingedrukte tekst:*

- a. *Bij verplichte niet-marktgebaseerde redispatch is er geen sprake van een bieding. Hoe rijmt dit met de systematiek voor het heffen van de sanctie (waarbij de netbeheerder kijkt of er wel of geen bieding is gedaan)?*

Om het volume te kunnen afroepen, dient het volume eerst wel te worden aangeboden. De crux bij niet-marktgebaseerde redispatch zit vooral in de vergoeding. Wanneer het niet (vrijwillig) wordt aangeboden, kan het niet worden afgeroepen. Wanneer het vrijwillig of verplicht vrijwillig wordt aangeboden, maar niet afgeroepen (bijvoorbeeld omdat er onvoldoende mededinging is en de prijs (veel) te hoog is), is niet markt-gebaseerde redispatch en de daarbij behorende vergoeding van toepassing. Uiteraard is het de wens van de netbeheerders om zo weinig mogelijk gebruik te hoeven maken van niet-marktgebaseerde redispatch. De verplichte bieding kan daar aan bijdragen, maar draagt dus ook bij om de voor niet-marktgebaseerde redispatch beschikbare vermogens ‘opgegeven’ te krijgen bij de netbeheerder. Hierbij dient voorts nog te worden opgemerkt dat bovengenoemde overwegingen met name spelen in de planningsfase (tot DA) en niet in het operationele domein plaatsvinden.

- b. *Bij niet-nakoming van niet-marktgebaseerde redispatch geldt de congestie-niet leveringprijs overeenkomstig artikel 9.36 van de Netcode. Hoe verhoudt deze congestie-niet leveringprijs zich tot de financiële sanctie?*

De congestie-niet-leveringsprijs is een sanctie voor het niet nakomen van een afspraak tot het leveren van congestiemanagementdiensten. Idee van deze ‘prijs’ is partijen te prikkelen om de met hun overeengekomen diensten te leveren. De sanctie is bedoeld om partijen te prikkelen om te voldoen aan de verplichting om hun diensten aan te bieden. Er is geen directe relatie tussen de niet-leveringsprijs en de sanctie voor het niet doen van een aanbod.

Artikel 9.1d, eerste lid, onderdeel b.

17. *In artikel 9.1d, eerste lid onder b, de staat de rekenregel voor de financiële sanctie.*
a. *Licht toe waarom de de sanctie voor het niet doen van een CBC-aanbod gebaseerd is op 96*

Kenmerk
BR-2024-2049

Datum
2 februari 2024

onbalansverrekeningsperiodes per dag, terwijl de capaciteitsbeperking, zoals in het voorbeeld op pagina 8 en 9, bijvoorbeeld beperkt is tot iedere dag van 08:00 tot 10:00 uur 's ochtends.

De reden dat er voor de CBC sanctie – in tegenstelling tot de sanctionering bij redispatch – niet wordt gerekend met de specifieke onbalansverrekeningsperiodes waarvoor geen bieding is ontvangen, maar voor alle onbalansverrekeningsperiodes voor de gehele dag is vierledig:

- **Eenvoudiger.** Het rekenen met een vast aantal onbalansverrekeningsperiodes per dag is eenvoudiger;
- **Voldoende prikkel voor zo snel mogelijk aanbod.** Bij CBC's is het wenselijk dat er zo snel mogelijk een aanbod wordt gedaan, omdat CBC's voor langere termijn worden afgesloten. Het is dus zaak dat er zo snel mogelijk voldoende biedingen worden gedaan om voor deze langere termijn te kunnen vastleggen. Sanctioneren op basis van 96 onbalansverrekeningsperiodes zorgt ervoor dat de sanctie snel(ler) in hoogte toeneemt en dat daarmee ook een sterkere prikkel wordt gegeven om zo snel mogelijk te voldoen aan de verplichting;
- **Kortere periode sanctioneren.** De periode waarin de verplichting geldt voor CBC's is naar verwachting korter dan bij redispatch biedingen; ofwel:
 - Er wordt alsnog een bieding voor een capaciteitsbeperkingsproduct gedaan, waarmee aan de verplichting is voldaan en er niet meer gesanctioneerd wordt. Voor redispatch is dit anders, hiermee moet dag-dagelijks een aanbod worden gedaan;
 - Er zijn voldoende CBC's gecontracteerd tegen verantwoorde voorwaarden, waarmee de noodzaak voor het verder handhaven van de verplichting komt te vervallen; naar verwachting zal het moment waarop voldoende CBCs zijn gecontracteerd eerder zijn dan het moment waarop het congestiegebied zal worden opgeheven. De periode waarover de sanctie zal worden geheven is daardoor naar verwachting kleiner dan de duur van het congestiegebied. Bij redispatchbiedingen is dit niet het geval, daar zal de verplichting naar verwachting worden gehandhaafd tot aan het einde van het congestiegebied.
- **Kwalijkheid verzuim.** Het verzuim om zo snel mogelijk een aanbod voor capaciteitsbeperkingen te doen, achten de netbeheerders kwalijker dan het een keer, of niet tijdig doen van een redispatch bieding. Voor veel aangeslotenen is het eenvoudiger is om een capaciteitsbeperkingsproduct aan te bieden dan het (continu) doen van biedingen redispatch.
Kortom, de totale periode waarover de sanctie wordt geheven voor capaciteitsbeperkingsproducten is naar verwachting korter dan voor redispatch producten, waarbij het dus ook van belang is voor de netbeheerders dat de capaciteitsbeperkingsproducten zo snel mogelijk worden aangeboden. Daarom is er gekozen om voor capaciteitsbeperkingsproducten altijd te werken met 96 onbalansverrekeningsperiodes, in plaats van enkel de onbalansverrekeningsperiodes waarvoor een beperking zou moeten worden aangeboden.

- b. In het verlengde van vraag 16a. Licht toe waarom de sanctie niet gebaseerd is op het aantal onbalansverrekeningsperiodes waarvoor de capaciteitsbeperking geldt (in het voorbeeld twee uur, dus acht onbalansverrekeningsperiodes).*

Zie antwoord op vraag 17a.

Kenmerk
BR-2024-2049

Datum
2 februari 2024

Artikel 9.1d, derde lid:

18. *De netbeheerders stellen voor dat zij het initiatief nemen om de hoogte van de sanctie te evalueren.*

- a. *Geef aan welke mogelijkheden marktpartijen jen die het oneens zijn met de hoogte van de sanctie volgens de gezamenlijke netbeheerders hebben om dit aan te kaarten – zeker wanneer dit niet strookt met het beeld van de gezamenlijke netbeheerders.*

Hiertoe hebben marktpartijen drie mogelijkheden:

1. Via (hun representatieve organisatie in) het GEN, wanneer netbeheerders een voorstel voorbereiden om de in de Netcode opgenomen hoogte van de sanctie aan te passen;
2. Via een zienswijze (eventueel via een representatieve organisatie) op een ontwerpbesluit van de ACM dat zou volgen op een eventueel ingediend codewijzigingsvoorstel van de netbeheerders;
3. Wanneer de sanctie wordt geheven, door middel van een klacht hierover bij ACM.

- b. *De netbeheerders geven op pagina 6 van de toelichting aan dat marktpartijen, in geval zij het niet eens zijn met de sanctie, een geschil bij de ACM aanhangig kunnen maken. Geef aan hoe dit in de praktijk zou werken, als het initiatief voor een bijstelling van de hoogte van de sanctie volgens de gezamenlijke netbeheerders bij de netbeheerder moet liggen.*

De sanctie staat in de Netcode beschreven. De netbeheerders passen deze toe. Juist of niet juist. Daarover kan een partij klagen. Wanneer partijen het niet eens zijn met de in de code opgenomen sanctie, kunnen partijen, zoals bij het antwoord op vraag 18a is genoemd, hun belangen naar voren brengen in de besluitvormingsprocedure voor de codewijziging. Ook na dit traject kunnen partijen hun belangen aanhangig maken bij de netbeheerders, of bij ACM. Netbeheerders zullen signalen die zij van partijen krijgen, dan wel rechtstreeks, dan wel via ACM, uiteraard meenemen in hun evaluatie. Netbeheerders verwachten ook dat in de gesprekken tussen netbeheerders en ACM over congestiemanagement de sanctie regelmatig aan de orde zal komen. Ook is ACM vanuit haar rol als toezichthouder bij machte om zelf een codewijziging te initiëren, wanneer netbeheerders dit zouden verzuimen in de optiek van ACM.

Pagina 7, toelichting (overwogen opties voor sanctie rekenregel):

19. *Geef aan of de netbeheerders voor optie 4 (vast bedrag) ook gedacht hebben aan een staffelwerking voor de hoogte van de sanctie (m.a.w.: hoe groter de aansluiting, hoe hoger de sanctie per onbalansverrekeningsperiode)? Welke voor- en nadelen zien de netbeheerders ten opzichte van de gekozen optie 1 (euro per MW GTV)?*

Netbeheerders hebben dit overwogen, maar zien geen zwaarwegende voordelen in het toepassen van een eventuele staffel. Specifiek zijn hiervoor twee zwaarwegende redenen:

1. Een staffel is complexer om toe te passen, is minder eenvoudig;
2. De huidige sanctie is reeds gepreciseerd op basis van de omvang van het gecontracteerd transportvermogen van een aangeslotene. Er is geen (aanvullend) 'vermeerderend effect', naast

Kenmerk
BR-2024-2049

Datum
2 februari 2024

de toename in hoogte van het gecontracteerd transportvermogen voor de aangeslotene. Dit is wel overwogen door de netbeheerders, maar levert ten opzichte van de toenemende complexiteit van de sanctie geen voordelen voor wat betreft de netbeheerders. Los van de differentiatie op basis van het gecontracteerd transportvermogen, waarbij 'grotere' aangeslotenen per definitie een hogere sanctie krijgen, zien netbeheerders ook geen concrete redenen waarom bovenop deze sanctiebepaling 'grotere' aangeslotenen nog extra te sanctioneren voor -bijvoorbeeld- de omvang van hun aansluiting; de netbeheerders gaan er hierbij ook vanuit dat aangeslotenen veelal een aansluiting kiezen die past bij hun transportbehoefte en hun gecontracteerd transportvermogen afstemmen op hun transportbehoefte.

Artikel 9.30

20. *Welke wijziging wordt in artikel 9.30 toegepast?*

De netbeheerders doen geen voorstel om artikel 9.30 te wijzigen. Per abuis is artikel 9.30 opgenomen in het voorstel.